

Sommars- STÄLLET

DÄR TV GAR IN, där går vettet ut.

Ni skulle ha sett Bingsjö i onsdags kväll.

"Jag såg Bingsjö i onsdags kväll", säger ni kanske. "På TV."

Inte då! Det som syntes på TV, det var bara någonting som TV hade stökat till så att det skulle bli som på TV, i några kubikmeter av den stora världen. Men hur TV skall kunna visa verkligheten, det undrar jag nu mer än någonsin över.

■ Bingsjö, det är folkmusikens Mekka, och för några år sedan började det bli vallfartsort.

I sig är det inte mycket: en by på 200 invånare uppe i Dalaskogarna mot Hälsingland till. Kör man genomfartsleden mot Lamborn hinner man knappt mer än märka den, för vägen går på tvärs. En kiosk, ett kapell, en handfull ljus, och så är det slut. Men på längden ringlar bygatan genom Bingsjö som en mask, och inte stort bredare heller, och backe upp och backe ner och hus i var backe. Detta är Dalarna.

De säger att två musik-kulturer möttes här. Ner mot Rättvik och Leksand var skogarna som moras och tidvis omöjliga att ta sig igenom. Då for spelmännen åt Hälsingland och spelade på hälsingska. Och så blandade de erfarenheter och livskänslor i sitt spel från två håll. Låtarna från Bingsjö låter som de låter därför att Bingsjö ligger som det ligger, menar folk som har tänkt på saken.

Det är också vad som alltid slår en när man hör en låt från Bingsjö: man vet aldrig riktigt var man har den. Det är som om

Utan TV — Bertil Rydberg på spelmansstämman i Bingsjö 1970.

ALF THOOR
om hur man förstör
en spelmansstämma

TV KOM, och fiolerna tystnade...

man kunde höra den från två olika håll.

■ Nu var Dalarna mitt uppe i sin musikaliska festvecka, och Bingsjökvällen är en höjdpunkt.

Det var en syn. Upp på grusvägen mot Danielsgården kryper televisionens enorma OB-buss, stor som två undantagsstugor. Nu står den där, och vad litet allt annat ser ut. Kablar rullas ut. En jättelik kameraplattform monteras upp i öppningen mellan lillstugan och ladugården. Nere vid vägen står vad jag antar är ett krafttaggregat och brusar som en jättedammsugare.

Över trappan till huvudbyggnaden anbringas skickliga och förfarna händer en mikrofon, som på ett skrattretande sätt kommer att ge ut som en

ker skalbaggar. "Vänta bara!"

Nu fylls backarna av glada sommartyg och av folkdräkter som får sin bästa tid när svalkan kommer. Ingenting händer, för TV-sändningen börjar äta. Vilsna spelmän vankar omkring med fiol och stråke i yanda greppet i högerhandsnypan, och ingen anar hur många spelmän det finns i Bingsjö en dag som denna. Mitt på asfalten står en pojke med en nyckelharpa och spelar nånting av Byss-Kalle, fast förstrött.

■ Det är på Danielsgården de skall hålla till, på gårdsplanen. Där tränger man på från alla håll och packas tätare. Nu mumlar till sist en röst där borta. Sändningen har börjat. Svur av fioler hörs otv-

Som styrd av ett osynligt kraftfält ställer den upp sig och blir TV och alldes onaturlig, styv och diktatorisk.

■ Efter sändningen löser sig förstelningen, och tveksamt uppstår något som liknar en spelmansstämma. Några fioler stöter ihop av en slump och börjar spela och folk flockar sig omkring dem. Framåt elvatiden artar det sig, och det är en märkvärdig bild, med åtta, tio flockar spridda över backarna och dans på planen nerinvid och vägarna som kritstreck i nattljuset, och fantastiskt att lyssna till på avstånd, när alla ljud skjuts in i varandra och blir till en jättelik gräshopporsorkester, ett enda stort svirrande.

Men grupptricket är stort. De har svårt att komma igång. Man hör kommentarer.

"Det blir för trångt så fort det är nåt bra." "TV drar hit för mycket folk." Och en medlem av organisationskommittén för "Musik vid Siljan" säger: "Jo, vi visste vad vi gav oss in på. Vi var väldigt tveksamma. Men man kan ju inte säga nej när TV vill komma. Man kan inte säga nej till reklamen."

■ Vid tretiden, när 9 500 av de 10 000 hade gått hem lär det ha hörts en makalös fiolmusik i Bingsjöbackarna.

Själv var jag i Boda kvällen efter. Folkfest där också, men mänskligt, för TV höll till på Sporthallen i Rättvik. Dans och tjo och glada skratt, och fullt med musik runt om i buskarna, lysande spelmansmusik med rötter som gick rakt ner i marken man stod på. Jag har aldrig haft roligare.

Men detta med TV-reportage tycks ha någonting att göra med att vinna hela världen och förlora sin själ.